

BOSNA I HERCEGOVINA
REPUBLIKA SRPSKA
VRHOVNI SUD REPUBLIKE SRPSKE
Broj: 57 0 Ps 095944 16 Rev
Banjaluka, 24.3.2017. godine

Vrhovni sud Republike Srpske u Banjaluci u vijeću sastavljenom od sudija: Darka Osmića, kao predsjednika vijeća, Biljane Tomić i Rose Obradović, kao članova vijeća, u pravnoj stvari tužitelja, Fond za ... RS, Filijala P., koga zastupa punomoćnik N.Ć., diplomirani pravnik sa položenim pravosudnim ispitom, radnik tužitelja, protiv tuženog, G. a.d. N.G. - u stečaju, koga zastupa punomoćnik R.S., advokat iz P., radi utvrđivanja osnovanosti potraživanja, vrijednost predmeta spora: 475.858,48 KM, odlučujući o reviziji tužitelja, izjavljenoj protiv presude Višeg privrednog suda u Banjaluci broj: 57 0 Ps 095944 15 Pž od 15.02.2016. godine, na sjednici održanoj dana 24.3.2017. godine, donio je

RJEŠENJE

Revizija se usvaja, presuda Višeg privrednog suda u Banjaluci broj: 57 0 Ps 095944 15 Pž od 15.02.2016. godine ukida i predmet vraća istom sudu na ponovno suđenje.

O b r a z l o ž e n j e

Presudom Okružnog privrednog suda u Banjaluci broj: 57 0 Ps 095944 12 Ps od 31.7.2015. godine, odbijen je zahtjev da se utvrdi da je nesporno potraživanje tužitelja u iznosu od 467.663,94 KM, na ime neplaćenog doprinosa za penzijsko i invalidsko osiguranje, za period od 01.01.1998. do 29.11.2010. godine i da se isto razvrsta u tabelu priznatih potraživanja u opšti isplatni red.

Obavezan je tužitelj da tuženom na ime troškova postupka, isplati iznos od 9.998,56 KM.

Presudom Višeg privrednog suda u Banjaluci broj: 57 0 Ps 095944 15 Pž od 15.02.2016. godine, žalba tužitelja je odbijena i prvostepena presuda potvrđena, te je odbijen i zahtjev tužitelja za naknadu troškova žalbenog postupka.

Blagovremenom revizijom drugostepenu odluku pobija tužitelj zbog povrede odredaba parničnog postupka i pogrešne primjene materijalnog prava, sa prijedlogom da se osporena presuda preinači tako da se udovolji tužbenom zahtjevu ili da se obe nižestepene presude (ili samo presuda drugostepenog suda) ukinu i predmet vrati na ponovno suđenje.

Tuženi nije odgovorio na reviziju.

Revizija je osnovana.

Tužitelj svoj zahtjev temelji na činjenici, koja nije sporna među parničnim strankama, da tuženi nije uplatio doprinose za penzijsko i invalidsko osiguranje za period od 01.01.1998. do 29.11.2010. godine u iznosu od 475.858,48 KM.

Tuženi se branio prigovorom pomanjkanja aktivne legitimacije, jer da je samo PU RS ovlaštena zahtjevati isplatu traženog iznosa, a osim toga da je dio potraživanja i zastario.

Raspravljajući o stavljenom zahtjevu pokazalo se nespornim da je rješenjem Okružnog privrednog suda u Banjaluci broj: 57 0 St 079837 10 St od 29.11.2010. godine, otvoren stečajni postupak nad tuženim. Tužitelj je na poziv stečajnog upravnika podneskom od 11.01.2011. godine prijavio svoje potraživanja u iznosu od 475.855,48 KM, koje je stečajni upravnik na ispitnom ročištu održanom 06.12.2011. godine osporio.

Na istom ročištu priznato je potraživanje Ministarstva ... RS - PU, u iznosu od 18.963,24 KM, od čega se iznos od 8.194,54 KM odnosi na doprinose za penzijsko i invalidsko osiguranje, te nije sporno da je ovaj iznos naplaćen od tuženog i uplaćen na račun tužitelja zbog čega je tužitelj za taj iznos snizio zahtjev, tako da je konačno zatražio da se utvrdi da je osnovano njegovo potraživanje u iznosu od 467.663,94 KM.

Tuženi prije otvaranja stečaja u naznačenom periodu nije vršio obračun ni uplatu doprinosa za penzijsko i invalidsko osiguranje radnika. PU RS je pri sačinjavanju prijave potraživanja ove doprinose obračunala samo na iznose plata koje je tuženi isplatio radnicima, a tužitelj na sve plate na čiju isplatu su radnici imali pravo u spornom periodu (zato se i pojavila ovako drastična razlika u visini prijavljenih potraživanja tužitelja i PU RS).

Nižestepeni sudovi su odbili tužbeni zahtjev nalazeći da samo PU RS može tražiti isplatu spornih doprinosa pa i pod uslovom da „PU svojom prijavom nije obuhvatila sva potraživanja po osnovu neplaćenih doprinosa za penzijsko i invalidsko osiguranje, to i dalje ne daje pravo Fondu za penzijsko i invalidsko osiguranje na podnošenje odvojene prijave, nego samo ukazuje na potrebu usaglašavanja ova dva organa, prije podnošenja prijave u stečajnom postupku“. Osim toga, nalaze da je obaveza obračuna i plaćanja doprinosa, obaveza poslodavca, koja je akcesorne prirode, koja nastaje u momentu isplate plata i svih drugih naknada koje poslodavac isplaćuje u skladu sa ugovorom o radu, kolektivnim ugovorom i pravilnikom o radu, pa kako tuženi nije vršio obračun i isplatu plata nije morao platiti ni doprinose i da je PU zakon dao mogućnost da vrši kontrolu naplate i preduzima mjera za naplatu neplaćenih doprinosa (kao posebne vrste poreza), slijedom čega da tužitelj „nije aktivno legitimisan u ovoj pravnoj stvari“. Odluke su temeljili na odredbama člana 1, 2, 4, 6. stav 1. tačka 1, člana 8, 10, 12. i člana 13. Zakona o doprinosima; člana 25. i 26. Zakona o penzijskom i invalidskom osiguranju; člana 4. i 47. Zakona o PU; te člana 35. u vezi sa članom 50. i 120. Zakona o stečajnom postupku – Prečišćeni tekst („Službeni glasnik RS“ br. 26/10).

Nije pravilan zaključak nižestepenih sudova da tužitelj nije legitimisan za stavljanje naprijed navedenog tužbenog zahtjeva.

Odredbom člana 1. Zakona o doprinosima („Službeni glasnik RS“ br. 51/01, 96/03, 128/06, 120/08, 31/09, u kojem je objavljen i 1/11 – u daljem tekstu: ZD), koji je u relevantnom periodu bio na snazi, propisano je da se tim zakonom uređuje sistem obaveznih doprinosa za finansiranje penzijskog i invalidskog osiguranja, zdravstvenog osiguranja, osiguranja od nezaposlenosti i osiguranje dječije zaštite u RS. Sredstva za finansiranje potreba iz člana 1. obezbjeđuju se putem doprinosa, između ostalih, doprinos za penzijsko i invalidsko osiguranje (član 2. ZD). Taj doprinos u smislu odredbe člana 4. Zakona o PU („Službeni glasnik RS“ br. 51/01, 74/04, 2/05, 75/06, 112/07, u kojem je objavljen Prečišćeni tekst, 22/08 i 34/09 – u daljem tekstu: ZPU), koji se tada primjenjivao, predstavlja posebnu vrstu poreza. Sredstva iz doprinosa predstavljaju prihod Fonda za ... RS (tužitelja), kako propisuje odredba člana 3. ZD. Odredbom člana 20. Zakona o penzijskom i invalidskom osiguranju („Službeni glasnik RS“ br. 32/00, 40/00, 37/01, 32/02, 40/02, 47/02, 110/03, 67/05, 106/05, u kojem je objavljen Prečišćeni tekst, 20/07, 33/08, 1/09, 71/09, 106/09 i 118/09 – u daljem tekstu: ZPIO), koji se ima primijeniti jer je važio u relevantnom periodu, propisano je da se sredstva za ostvarivanje prava iz penzijskog i invalidskog osiguranja obezbjeđuju uplatom doprinosa i iz drugih izvora

utvrđenih tim zakonom. Fond ... (tužitelj) vodi evidenciju i vrši kontrolu obračunavanja i plaćanja doprinosa za penzijsko i invalidsko osiguranje (član 26. stav 1. ZPIO). O utvrđenom stanju kontrolor sastavlja zapisnik. Ako utvrdi da je obveznik plaćanja doprinosa obračunao i uplatio manji iznos na ime doprinosa od onog koji je bio dužan da uplati, zapisnikom će odrediti rok za uplatu utvrđenog iznosa dugovanja, koji ne može biti kraći od tri, niti duži od petnaest dana (član 26. stav 3. ZPIO), a prema stavu 4. iste zakonske odredbe, ako obveznik uplate doprinosa (u ovom slučaju bi to bio tuženi) ne uplati utvrđeni iznos dugovanja u roku određenom zapisnikom o izvršenoj kontroli, Fond dostavlja zapisnik PU, koji provodi postupak prinudne naplate utvrđenog iznosa dugovanja.

Naprijed citirane zakonske odredbe nesumnjivo daju legitimitet tužitelju da od tuženog, kao obveznika uplate doprinosa, zahtjeva isplatu dužnih iznosa, koji predstavljaju prihod tužitelja iz kojeg se finansira ostvarenje prava iz penzijskog i invalidskog osiguranja. Odredbom člana 64. do 81. ZPU je propisan postupak prinudne naplate, koji je u nadležnosti PU, na koji upućuje i citirana odredba člana 26. stav 4 ZPIO, ali to nikako ne znači da tužitelj ne može ostvarenje prava na uplatu, zakonom propisanih, doprinosa koji predstavljaju njegov prihod, štiti i zahtjevati njegovu naplatu i u nekim drugim postupcima (prijavom potraživanja u stečajnom postupku ili u sudskom sporu).

Zbog pogrešnog pravnog stava da tužitelj nema aktivnu legitimaciju za vođenje ovog spora, nižestepeni sudovi se nisu bavili visinom novčanog iznosa za koji se traži utvrđenje da predstavlja nesporno potraživanje, i da se razvrsta u tabelu priznatih potraživanja, u opšti isplatni red, niti prigovorom zastarjelosti koji je istakao tuženi, zbog čega nije bilo uslova za preinačenje pobijane presude, pa je istu valjalo ukinuti i predmet vratiti na ponovno suđenje na osnovu odredbe člana 250. stav 2. Zakona o parničnom postupku („Službeni glasnik Republike Srpske“, broj: 58/03, 85/03, 74/05, 63/07, 49/09 i 61/13).

U ponovnom postupku, pri utvrđivanju visine predmetnog duga, treba imati u vidu imperativnu odredbu člana 25. stav 1. ZPIO (kakvu odredbu ne sadrži sada važeći Zakon o penzijskom i invalidskom osiguranju) koja kaže da „Ako poslodavac zaposlenim radnicima u određenom mjesecu nije isplatio platu i druga primanja po osnovu rada, dužan je da uplati doprinos do 15. u mjesecu za prethodni mjesec, prema osnovici koju predstavlja iznos plate na koju radnik ima pravo za taj mjesec, prema zakonu i kolektivnom ugovoru“, te odredbe člana 93. i 94. ZPU, koje propisuju rokove za utvrđivanje i naplatu obaveza definisanih odredbom člana 4. istog zakona.

Predsjednik vijeća
Darko Osmić